

Klimaatactieplan Pensioenfonds Zoetwaren

Het pensioenfonds heeft het commitment aan het Nederlandse klimaatakkoord voor de financiële sector in augustus 2020 ondertekend. Hiermee is het een inspanningsverplichting aangegaan om te onderzoeken in welke mate het binnen de eigen invloedssfeer als institutionele belegger een actieve bijdrage kan leveren aan realisatie van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs.

Met ondertekening van het klimaatakkoord erkennen de fondsen een inspanningsverplichting ten aanzien van de volgende vier onderwerpen:

1. De betrokken partijen nemen deel aan de **financiering van de energietransitie** en aanvaarden hiertoe een inspanningsverplichting binnen de kaders van wet & regelgeving en de risico-rendementsdoelstellingen. Waar nodig en nuttig worden samen met Invest-NL en andere relevante partijen de financieringsmogelijkheden voor verduurzaming geoptimaliseerd.
2. De partijen ondernemen actie om het **CO₂-gehalte** van hun relevante financieringen en **beleggingen te meten**. Vanaf het boekjaar 2020 **rapporteren zij daarover publiekelijk** in de vorm die voor hun het meest passend is. De partijen kunnen hun eigen methodiek kiezen maar verbinden zich aan een proces om onderling ervaringen te delen, resultaten vergelijkbaar te maken en stappen te zetten om de meting te verbeteren en te verdiepen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de internationale ontwikkelingen en standaarden op dit gebied.
3. **Uiterlijk in 2022** maken de partijen hun **actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend** voor al hun relevante financieringen en beleggingen. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen aan het klimaatakkoord van Parijs. Dit kan een combinatie zijn van benaderingen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement, en financieringen van CO₂-reducerende projecten.
4. Dit commitment maakt integraal onderdeel uit van het Klimaatakkoord. Partijen organiseren jaarlijks overleg met alle betrokkenen over de voortgang van de uitvoering van de afspraken.

Dit document bevat de uitwerking van het actieplan voor 2030 (#3), waarmee het fonds beschrijft welke acties het neemt om bij te dragen aan het klimaatakkoord van Parijs. De acties zijn onderstaand naar beleidsoptie gerubriceerd en weergegeven en bevatten (a) een kwantitatieve CO₂-reductiedoelstelling voor 2030, waar mogelijk en zinvol, (b) een beschrijving van de beleidsopties die we inzetten om bij te dragen aan de doelen van het klimaatakkoord en (c) de wijze waarop het Bestuur de voortgang op realisatie van gestelde doelen monitort.

Bepaling van relevante beleggingen

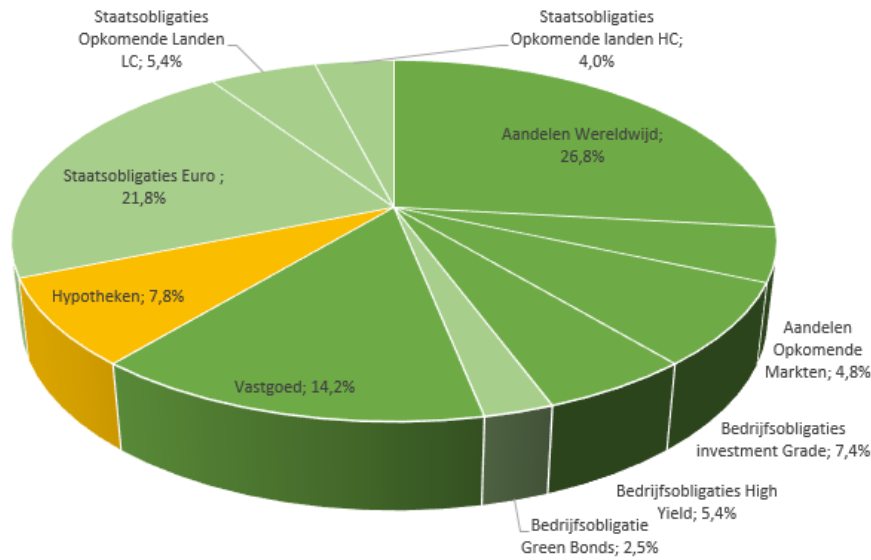
Het fonds belegt in meerdere beleggingscategorieën, waarvoor het in verschillende mate mogelijk en zinvol is om CO₂-gehalten te meten eventueel te reduceren. In onderstaand overzicht is weergegeven in welke beleggingscategorieën het fonds belegt, en in welke mate wij CO₂-meting en -reductie mogelijk en zinvol vinden. Wanneer dat het geval is betitelen we deze als *relevante beleggingen* waarvoor wij decarbonisatiedoelen zullen afgeven.

Beleggingscategorie	CO ₂ -meting	Toelichting
Aandelen	Mogelijk en zinvol	Scope 1 + 2 + 3 intensiteit en footprint kan worden gemeten. Scope 3 data is van een minder (stabiel) kwaliteitsniveau dan scope 1+2 data, maar in voldoende mate ontwikkeld om op de portefeuille op te kunnen sturen relatief aan de benchmark. De dekking van CO ₂ -gegevens voor het beleggingsuniversum is voldoende hoog, zowel voor ontwikkelde markten als ook voor opkomende markten.
Bedrijfsobligaties	Mogelijk en zinvol	Scope 1 + 2 + 3 intensiteit en footprint kan worden gemeten. Scope 3 data is van een minder (stabiel) kwaliteitsniveau dan scope 1+2 data, maar in voldoende mate ontwikkeld om op de portefeuille op te kunnen sturen relatief aan de benchmark. Dekking van CO ₂ -gegevens voor het beleggingsuniversum is beperkter dan voor aandelen. Voor het <i>investment Grade</i> universum is de dekking voldoende hoog, voor het <i>high yield</i> universum schatten wij de dekking in als matig. Dit laatste kan betekenen dat reductiedoelen voor deze portefeuille minder strikt zijn dan voor de investment grade portefeuille.
Groene Bedrijfsobligaties	Mogelijk maar niet zinvol	Groene obligaties 'erven' de CO ₂ -uitstoot van de uitgevende instelling, waardoor CO ₂ -meting van deze categorie niet zinvol is. De groene obligatie zelf wordt gebruikt om toekomstige emissies te voorkomen, maar deze zijn niet zichtbaar in het standaard CO ₂ -metingsproces. Daarom vinden wij het niet zinvol binnen deze categorie te reductiedoelen te stellen. Wel willen wij de zogenaamde 'avoided emissions' door financiering via groene obligaties inzichtelijk maken.
Staatsobligaties	Mogelijk maar niet zinvol	CO ₂ -meting voor staatsobligaties is mogelijk, maar beperkt zinvol omdat het hier met name blootstelling betreft naar een beperkt aantal Europese kernlanden met het oog op het renterisicobeheer. Sturing van de beleggingsportefeuille op CO ₂ -uitstoot zou

		daarmee snel te restrictief van aard zijn, met te sterke onwenselijke effecten op risico- en rendement als gevolg. Daarnaast betreft het hier staatsobligaties uit opkomende landen, waarvan de datakwaliteit nog onvoldoende wordt beschouwd. Om deze redenen is formulering van een decarbonisatiedoelstelling niet zinvol voor deze categorie. In de paragraaf 'ingezette beleidsinstrumenten' is aangegeven op welke wijze deze beleggingscategorie veel beter kan bijdragen aan realisatie van de doelstellingen van Parijs.
Groene Staatsobligaties	Mogelijk maar niet zinvol	Groene obligaties 'erven' de CO ₂ -uitstoot van de uitgevende instelling, waardoor CO ₂ -meting van deze categorie niet zinvol is. De groene obligatie zelf wordt gebruikt om toekomstige emissies te voorkomen, maar deze zijn niet zichtbaar in het standaard CO ₂ -metingsproces. Daarom vinden wij het niet zinvol binnen deze categorie te reductiedoelen te stellen. Wel willen wij de zogenaamde 'avoided emissions' door financiering via groene obligaties inzichtelijk maken.
Hypotheken	Niet mogelijk	De huidige fondsbeheerders zijn (nog) niet in staat om de CO ₂ -meting te verrichten. Wij sporen de beheerders aan dit wel te gaan doen. Wanneer dit in de toekomst mogelijk is kan een reductiedoelstelling worden afgegeven.
Onroerend Goed	Mogelijk en zinvol	De huidige fondsbeheerders zijn in staat om de CO ₂ -meting te verrichten. De vastgoedfondsen hanteren ook een decarbonisatiestrategie, die wij adopteren. Het kan zijn dat voor de verschillende vastgoedfondsen geen uniform startpunt of gelijksoortige reductiedoelen bestaan.
Cash & geldmarktbeleggingen	Niet mogelijk	De categorie kan onvoldoende robuust worden gekoppeld aan CO ₂ -emissies. Daarnaast is de looptijd van deze beleggingen dermate kort dat wij sturing van CO ₂ -kenmerken niet zinvol achten.

Op basis van bovenstaande analyse betitelt het fonds de volgende portefeuilles als relevante beleggingen: de aandelenportefeuille, de bedrijfsobligatieportefeuille en de onroerend goed portefeuille. Hiervoor zal het fonds niet alleen het CO₂-gehalte meten, maar ook decarbonisatiedoelen voor 2030 afgeven. Wanneer op een later moment blijkt dat het mogelijk en zinvol wordt om hier extra beleggingscategorieën aan toe te voegen zal het fonds dit doen.

In onderstaand figuur is weergegeven voor welk deel van de beleggingsportefeuille (volgens strategische norm) wij het mogelijk en zinvol vinden CO₂-reductiedoelen te stellen.

Mogelijk en zinvol	59%
Mogelijk niet zinvol	34%
Niet mogelijk	8%

Mogelijk en zinvol	40%
Mogelijk niet zinvol	43%
Niet mogelijk	17%

Decarbonisatie doelen voor relevante beleggingen

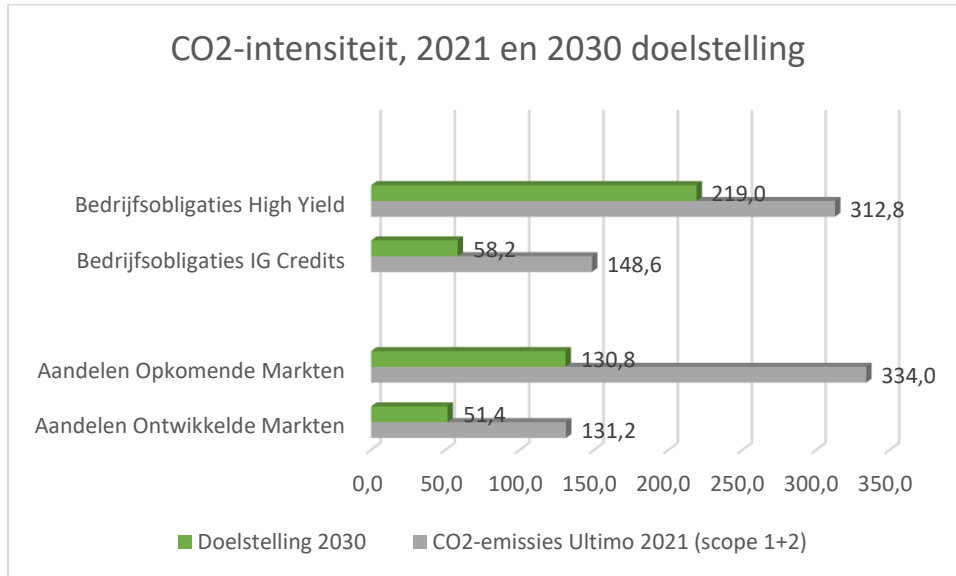
In onderstaand overzicht zijn de decarbonisatie doelen voor 2030 voor de relevante beleggingen afgegeven.

Portefeuille	CO ₂ -reductie doelstelling 2030	Toelichting en realisatie
Aandelen Ontwikkelde Markten	<p>Het fonds streeft twee reductiedoelen na.</p> <p>Ten eerste streeft het ernaar in 2030 een 30% reductie ten opzichte van het brede belegbaar universum te hebben gerealiseerd. Gemeten als de scope 1+2+3 CO₂-intensiteit.</p> <p>Daarnaast streeft het fonds ook een absolute reductie van de CO₂-intensiteit na van 60% per mln belegd vermogen ten opzichte van het basisjaar 2021. Hierbij kan het fonds enkel sturen op scope 1+2 uitstoot, omdat de kwaliteit van de scope 3 data onvoldoende robuust is. Per</p>	<p>De aandelen ontwikkelde markten portefeuille wordt beheerd tegen een EU Climate Transition index.</p> <p><u>Relatieve doelstelling:</u> Door het gebruik van een EU Climate Transition index is geborgd dat de CO₂-intensiteit bij de start van de index 30% wordt gereduceerd relatief ten opzichte van de marktwaardegewogen index. Wij verwachten dat het verschil in CO₂-intensiteit tussen een EU Climate Transition index en een marktwaardegewogen index door de</p>

	<p>ultimo 2021 betrof de Scope 1+ 2 CO₂-intensiteit van de aandelenindex voor ontwikkelde markten 131,2 ton, waarmee de 2030 doelstelling 51,4 ton is.</p>	<p>tijd heen ook minimaal 30% zal zijn. Eventuele aanpassingen in gerapporteerde scope 3 data werken door in zowel de benchmark als de portefeuille, waardoor we voor scope 1+2+3 een relatieve doelstelling kunnen afgeven.</p> <p><u>Absolute doelstelling:</u> De index reduceert bij start 30% ten opzichte van de marktwaardegewogen index. Daarna zal jaarlijks tot 2050 de CO₂-intensiteit in absolute termen met ten minste 7% worden gereduceerd. Door het toepassen van deze index zal naar verwachting in 2030 de absolute CO₂-intensiteit (scope 1+2) van de portefeuille daarom tenminste 60% lager zijn dan de (absolute) intensiteit per 2021.</p>
<p>Aandelen Opkomende Markten</p>	<p>Het fonds streeft twee reductiedoelen na. Ten eerste streeft het ernaar in 2030 een 30% reductie ten opzichte van het brede belegbaar universum te hebben gerealiseerd. Gemeten als de scope 1+2+3 CO₂-intensiteit.</p> <p>Daarnaast streeft het fonds ook een absolute reductie van de CO₂-intensiteit na van 60% per mln belegd vermogen ten opzichte van het basisjaar 2021. Hierbij kan het fonds enkel sturen op scope 1+2 uitstoot, omdat de kwaliteit van de scope 3 data onvoldoende robuust is. Per ultimo 2021 betrof de Scope 1+ 2 CO₂-intensiteit van de aandelenindex 334,0 ton, waarmee de 2030 doelstelling 130,8 ton wordt.</p>	<p>Het fonds hanteert een actief beheerde aandelen opkomende markten strategie. Het fonds is voornemens om op deze strategie eenzelfde decarbonisatiepad als voor aandelen ontwikkelde markten toe te passen, mits deze doelen binnen geldende risico-rendement parameters kunnen worden gerealiseerd.</p>
<p>Investment Grade Credits</p>	<p>Het fonds streeft ernaar in 2030 een 30% reductie ten opzichte van het brede belegbaar universum te hebben gerealiseerd. Gemeten als de scope 1+2+3 CO₂-intensiteit.</p> <p>Daarnaast streeft het fonds ook een absolute reductie van de CO₂-intensiteit na van 60% per mln belegd vermogen ten</p>	<p>Het fonds hanteert een actief beheerde strategie voor de investment grade credits portefeuille. Het fonds is voornemens om op deze strategie eenzelfde decarbonisatiepad als voor aandelen ontwikkelde markten toe te passen, mits deze doelen binnen geldende</p>

	<p>opzichte van het basisjaar 2021. Hierbij kan het fonds enkel sturen op scope 1+2 uitstoot, omdat de kwaliteit van de scope 3 data onvoldoende robuust is. Per ultimo 2021 betrof de Scope 1+ 2 CO₂-intensiteit van de aandelenindex 148,6 ton, waarmee de 2030 doelstelling 58,2 ton wordt.</p>	<p>risico-rendement parameters kunnen worden gerealiseerd.</p>
High Yield	<p>Het fonds streeft twee reductiedoelen na. Ten eerste streeft het ernaar in 2030 ten minste een 30% reductie ten opzichte van het brede belegbaar universum te hebben gerealiseerd, met als streven een 60% reductie. Gemeten als de scope 1+2+3 CO₂-intensiteit.</p> <p>Daarnaast streeft het fonds ook een absolute reductie van de CO₂-intensiteit na van 30% per mln belegd vermogen ten opzichte van het basisjaar 2021. Hierbij kan het fonds enkel sturen op scope 1+2 uitstoot, omdat de kwaliteit van de scope 3 data onvoldoende robuust is. Per ultimo 2021 betrof de Scope 1+ 2 CO₂-intensiteit van de aandelenindex 312,8 ton, waarmee de 2030 doelstelling 219-ton wordt.</p>	<p>Het fonds hanteert een actief beheerde strategie voor de high yield portefeuille. Het fonds is voornemens om op deze strategie eenzelfde decarbonisatiepad als voor aandelen ontwikkelde markten toe te passen, mits deze doelen binnen bestaande risico-rendement parameters kunnen worden gerealiseerd. Echter vanwege de beperktere beschikbaarheid van CO₂-data en relevante beleggingsstrategieën vindt het fonds het realistischer om een range voor deze categorie af te geven. Daarom geven wij initieel een 30% reductie ten opzichte van de brede marktindex af, waarbij we streven naar een 60% reductie indien mogelijk.</p>
Onroerend Goed	<p>Het fonds streeft ernaar voor de totale vastgoedportefeuille de CO₂-emissies per m² vloeroppervlak in 2030 te reduceren met ten minste 20% ten opzichte van de ultimo 2021. Per eind 2021 bedroeg de gewogen gemiddelde CO₂-uitstoot per m² voor de vastgoedportefeuille 20 kilogram. De doelstelling voor 2030 is 16 kilogram.</p>	<p>Gewogen gemiddelde van targets onderliggende managers. Rekening houden met uittreding.</p>

In onderstaand figuur zijn de reductiedoelen van de aandelen en bedrijfsobligaties voor 2030 gepresenteerd.

Ingezette beleidsinstrumenten om bij te dragen aan de doelen van het Akkoord van Parijs

Naast toepassing van een decarbonisatiestrategie voor de relevante beleggingen waarmee het fonds verwacht gunstigere risico-rendementskenmerken van de beleggingsportefeuille te realiseren, zet het fonds ook beleidsinstrumenten in die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de uitstoot in de reële economie. Onderstaand is de reikwijdte van de ingezette instrumenten beschreven inclusief de bijdrage die ze leveren aan het Akkoord van Parijs.

Engagement (dialoog)

Het fonds voert een actieve engagementstrategie, waarbij in collectiviteit met andere institutionele beleggers wordt opgetrokken. Hierbij voert het fonds een tweesporen beleid. Als eerste participeert het fonds binnen het eigen engagementbeleid in een dialoogprogramma dat wordt uitgevoerd door gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics, genaamd *Sustainable Finance and Forestry*. Binnen dit programma staat ontbossing in de voedingsmiddelenketen centraal. Ontbossing draagt voor ca. 24% bij aan de CO₂-uitstoot die landgebruik met zich meebrengt, dit is meer dan de totale uitstoot van de transportsector. Het programma loopt ten minste 3 jaar, waarna het pensioenfonds een nieuwe klimaatthema zal oppakken. De huidige dialogen richten zich op de kapitaalverschaffers, de producenten en de retailers van voedingsmiddelen. Hierbij staan de volgende doelen centraal:

1. Verbeterde governance en transparantie rond ontbossing;
2. CO₂-reductiedoelen / Netto-Nul;
3. Mitigatie in ondernemingspraktijken;
4. Fysieke risico's
5. Beheer van natuurlijke hulpbronnen

Daarnaast is het pensioenfonds lid van de Institutionale Investor Group on Climate Change (IIGCC) en het collectieve engagement initiatief [Climate Action 100+](#). Via de laatste wordt in collectief verband op structurele basis gesproken met de wereldwijd ca. 160 grootste uitstoters van broeikasgassen. Hierbij wordt door een combinatie via actieve dialogen en het indienden van agendapunten op de aandeelhoudersvergadering getracht de ondernemingen aan te sporen tot:

1. Een sterke governance structuur binnen de onderneming t.a.v. klimaatverandering;
2. Actie tot CO₂-reductie voor de gehele waardeketen, in lijn met doelstelling van het Akkoord van Parijs;
3. Het leveren van uitgebreide en inhoudelijke transparantie, in lijn met aanbevelingen van de Task Force on Climate related Financial Disclosures (TCFD).

Stemmen

Het fonds voert een actief stembeleid, waarbij het in agendapunten van aandeelhouders rond hierbovengenoemde doelstellingen (CA100+) actief ondersteunt. Op deze manier ondersteunt het pensioenfonds deze wensen en spoort het bestuur van de ondernemingen aan om de operaties in lijn met de doelstellingen van het Akkoord van Parijs te brengen en hierover te rapporteren. Het eigen stembeleid kunnen wij toepassen op de discretionaire aandelenmandaten.

Desinvesteren

Het fonds past geen harde uitsluitingen toe op ondernemingen die negatief bijdragen aan klimaatverandering. Het fonds prefereert belegd te blijven in deze ondernemingen en ze via ons stem- en engagementbeleid aan te sporen tot klimaatactie.

Investeren in klimaatoplossingen

Het fonds wenst binnen bestaande risico-rendementsparameters bij te dragen aan financiering van de energietransitie. In 2020 is een allocatie aangebracht naar groene obligaties (zowel staats- als bedrijfs-) van 2,5%. Dit betreft zogenaamde liquide beleggingen, het fonds heeft de wens deze allocatie in 2030 verhoogd te hebben naar ten minste 5%. In de strategische MVB-ambitiesessie in 2021 heeft het fonds uitgesproken dat naast liquide impactbeleggingen (green bonds) het fonds ook via illiquide beleggingen mogelijkheden wil benutten om binnen het bestaande risico-rendementsprofiel en illiquiditeitsbudget bij te dragen aan klimaatoplossingen.

Daarnaast heeft het pensioenfonds een ambitie uitgesproken om ook binnen de LDI-portefeuille een streefallocatie naar groene obligaties op te nemen. Hierbij is de wens om tot 2025 een blootstelling binnen deze beleggingscategorie te bereiken van 30% en tot 2030 deze blootstelling verder uit te bouwen naar 50% Green Bonds. Hierbij geldt als randvoorwaarde dat wij de geldende risico-rendementsdoelstelling in stand houden. Het fonds wil de mogelijkheid hebben om via het overige deel van de LDI portefeuille andersoortige impactthema's te financieren, daarvoor is de overige 50% 'gereserveerd'.

Onder dezelfde voorwaarde wenst het fonds ook binnen de bestaande allocatie naar investment-grade bedrijfsobligaties (oplopende) minimale doelstellingen te formuleren voor de beleggingen in groene bedrijfsobligaties.

Daarnaast wenst het fonds deze green bond allocatie zoveel mogelijk in lijn te brengen met de *EU Environmental Taxonomy (EUT)*. Omdat het op dit moment vanwege beperkte beschikbaarheid van EUT Data nog niet goed mogelijk is om hier commitments op af te geven, zullen wij dit element op een later moment verder uitwerken. Op basis van de eerste inschattingen is de verwachting dat ca. 10% van de groene obligaties als EU Taxonomy Aligned kan worden aangemerkt.

Integratie in beleggingsbeleid

De wijze waarop bovenstaande instrumenten in het beleid worden opgenomen is door de CO₂-reductiedoelen en de allocaties naar Green Bonds zoveel mogelijk in richtlijnen met beheerders te verankeren.

Monitoring van doelstelling

Het Bestuur heeft bovenstaande ambities en doelen geformuleerd in de overtuiging dat dit bijdraagt aan een goed en stabiel pensioen voor de deelnemers aan de ene kant, en een positieve bijdrage levert aan de realisatie van mondiale doelstellingen conform het Akkoord van Parijs aan de andere kant. Het Bestuur geeft de Beleggingsadviescommissie de opdracht om de realisatie van deze doelen door de tijd heen ten minste jaarlijks te evalueren en te rapporteren. Indien blijkt dat deze doelstellingen niet binnen de gestelde risico-rendement- alsmede liquiditeitsparameters kunnen worden gerealiseerd zal het Bestuur een besluit nemen over eventuele aanpassing van deze doelen. Indien blijkt dat de doelstellingen en ambities kunnen worden verhoogd binnen bestaande risico-rendementsparameters zal het Bestuur eveneens een besluit nemen over aanpassing van de doelen.

Het fonds zal jaarlijks in het MVB-jaarverslag publiceren in welke mate de doelstellingen zijn gerealiseerd, inclusief een kwalitatieve beoordeling ervan.

Appendix 1

Commitment van de financiële sector

De financiële sector (banken, pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders) neemt het initiatief om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs en het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord heeft tot doel om de uitstoot van broeikasgassen (hierna kortweg aangeduid als CO₂) in 2030 op een kosteneffectieve wijze met 49% te verminderen ten opzichte van 1990. Het Klimaatakkoord raakt alle sectoren van de Nederlandse economie en samenleving, en vraagt om brede steun en effectieve medewerking van alle betrokkenen en belanghebbenden.

Hiertoe verbinden de ondertekenende partijen zich in overeenstemming met hun rol in de financiële keten, verantwoordelijkheid en capaciteit aan de volgende te nemen acties:

- a. De betrokken partijen nemen deel aan de financiering van de energietransitie en aanvaarden hiertoe een inspanningsverplichting binnen de kaders van wet & regelgeving en de risico-rendementsdoelstellingen. Waar nodig en nuttig worden samen met Invest-NL en andere relevante partijen de financieringsmogelijkheden voor verduurzaming geoptimaliseerd.
- b. De partijen ondernemen actie om het CO₂-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen te meten. Vanaf het boekjaar 2020 rapporteren zij daarover publiekelijk in de vorm die voor hun het meest passend is. De partijen kunnen hun eigen methodiek kiezen maar verbinden zich aan een proces om onderling ervaringen te delen, resultaten vergelijkbaar te maken en stappen te zetten om de meting te verbeteren en te verdiepen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de internationale ontwikkelingen en standaarden op dit gebied.
- c. Uiterlijk in 2022 maken de partijen hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend voor al hun relevante financieringen en beleggingen. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen aan het klimaatakkoord van Parijs. Dit kan een combinatie zijn van benaderingen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement, en financieringen van CO₂-reducerende projecten.
- d. Dit commitment maakt integraal onderdeel uit van het Klimaatakkoord. Partijen organiseren jaarlijks overleg met alle betrokkenen over de voortgang van de uitvoering van de afspraken.

Het commitment van de financiële sector aan het wetslagen van de noodzakelijke energietransitie heeft zowel betrekking op het aanbieden van passende marktconforme financieringsarrangementen voor verduurzaming, als op het integreren van klimaatdoelen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen in de eigen strategie.

De financiële sector wil een substantiële bijdrage leveren aan verduurzamingsprojecten om de energietransitie in de verschillende sectoren van de economie en de samenleving goed vorm te geven, op marktconforme basis. De financiële sector heeft zich via de taakgroep Financiering van het Klimaatakkoord ingezet voor het bevorderen van cross-sectorale vormen van financiering om de afstemming van vraag en aanbod van financiering beter op elkaar af

te stemmen, en om mogelijke knelpunten te signaleren en op te lossen. Waar nuttig en nodig zal deze functie in samenwerking met Invest-NL worden verankerd in een portaal, waardoor de mogelijkheden voor optimalisatie van cross-sectorale financiering verder worden vergroot. De energietransitie stelt financiële partijen voor de uitdaging om op een beheerste en bestendige wijze hun rol te vervullen. Klimaatbeleid en ontwikkelingen in CO2-neutrale technologieën kunnen leiden tot snelle veranderingen. Partijen moeten hierop anticiperen, zowel op hiermee verbonden kansen als op bedreigingen. Voor financiële partijen kan dat aanleiding zijn om het gesprek aan te gaan met bedrijven en andere klanten met als doel de CO2-uitstoot te verlagen.

Centraal in het commitment is dat iedere partij zich primair zal richten op de activiteiten die het meest direct in de eigen invloedssfeer liggen, die passen bij de financiële risico-rendement doelstelling en die aansluiten op de rol van de desbetreffende partij in de financiële keten. Bijvoorbeeld bij vermogensbeheer beslissen de betrokken klanten uiteindelijk zelf hoe hun geld wordt belegd.

De koepelorganisaties ondersteunen dit commitment, coördineren de inzet van hun achterban, en spelen een actieve rol bij het jaarlijks overleg over de voortgang van de uitvoering van de afspraken.

Bij de uitvoering van dit commitment wordt aansluiting gezocht bij de (internationale) ontwikkelingen en standaarden op dit gebied.

Het Platform voor Duurzame Financiering biedt de betrokken financiële partijen een platform om onderling kennis en ervaringen te delen, zowel op het gebied van financiering van verduurzamingsprojecten als het meten van de CO2-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen. Het platform organiseert samen met de vier financiële koepels (NVB, Verbond van Verzekeraars, Pensioenfederatie en Dufas) werkconferenties over het meten en sturen op klimaatimpact. Door best practices uit te wisselen kunnen koplopers binnen de financiële sector andere financiële partijen – die bijvoorbeeld door hun kleinere omvang minder capaciteit hebben om zelf vernieuwingen te initiëren – behulpzaam zijn bij het formuleren van een bij de instelling passende ambitie en bij het ontwikkelen van een aanpak om aan die ambitie effectief invulling te geven.

Appendix 2 CO₂-grootheden

CO₂-voetafdruk

Het voetafdrukcijfer geeft aan hoeveel CO₂-(uitstoot) toegerekend kan worden aan / gefinancierd wordt door de belegger. Deze grootte drukt het aantal ton CO₂-equivalenten uit ten opzichte van het eigendoms- of financieringsdeel dat aan de belegger kan worden toegerekend per \$1 mln geïnvesteerd. Dit vindt plaats op basis van de zogenaamde Enterprise Value including Cash (EVIC).

CO₂-intensiteit

Het intensiteitscijfer geeft aan hoe efficiënt bedrijven in de beleggingsportefeuille omgaan met CO₂-(uitstoot). Deze grootte drukt het aantal ton CO₂-equivalenten dat wordt uitgestoten per \$1 mln omzet. Daarmee is het mogelijk om ondernemingen (en beleggingsportefeuilles) van verschillende omvang te vergelijken.

Scope 1 CO₂-emissies

Directe emissies door de onderneming gemaakt in het eigen productieproces. De onderneming is hier *eigenaar* van;

Scope 2 CO₂-emissies

Indirecte emissies door de onderneming ingekocht, bijvoorbeeld voor verwarming panden. De onderneming heeft hier *directe controle* over;

Scope 3 CO₂-emissies

Emissies als gevolg van door de onderneming geleverde producten of diensten. De onderneming heeft eigenaarschap noch directe controle over emissies.